

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลพระขาว

อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำนำ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือ Integrity and Transparency Assessment หรือที่เรียกว่าการประเมิน ITA ถือเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐเครื่องมือหนึ่ง โดยเป็นเครื่องมือในเชิงบวกที่มุ่งพัฒนาระบบราชการไทยในเชิงสร้างสรรค์มากกว่ามุ่งจับผิดเปรียบเสมือนเครื่องมือตรวจสุขภาพองค์กรประจำปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศได้รับทราบถึงสถานะและปัญหา และดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กร ผลการประเมินที่ได้จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานการให้บริการสามารถอำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อประชาชนได้อย่างดียิ่งขึ้น โดยเกณฑ์การประเมินจะมีการประเมินในด้านการประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต โดยเป็นการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ

องค์การบริหารส่วนตำบลพระขาว จึงได้ประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลพระขาว อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพื่อยกระดับการดำเนินงานในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลพระขาว ๒๕๖๙

**การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลพระชาว อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙**

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจจะสามารถช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ทั้งนี้การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยง

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้วทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดซ้ำอีก

Detective : เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลและแนบนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Know Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไป มีความเสี่ยงต่อการทุจริตจะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับปรุงกระบวนการทำงานใหม่ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันปราบปรามล่วงหน้า ประเด็นที่ไม่คุ้นเคยในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่จะมาจากการพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknow Factor)

พฤติกรรมและปัจจัยที่นำไปที่ให้เกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ

ปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตจะประกอบไปด้วย ๓ ปัจจัยหลัก ดังนี้

๑. Pressure/Incentive แรงกดดันหรือแรงจูงใจ ซึ่งอาจจะมาจากความยากจน ความจำเป็นต้องใช้เงินการติดการพนัน การทำผลงานที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมาย หรืออาจเกิดจากความต้องการส่วนตัว อยากเลียนแบบคนอื่น เช่น ใช้ของแบรนด์เนม ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น

๒. Opportunity โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน

๓. Rationalization การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำ หมายถึง จิตใต้สำนึกของคนรู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี แต่เมื่อมีแรงกดดัน มีโอกาสที่จะทำทุจริต ก็จะหาเหตุผลสนับสนุนหลอกตัวเองหลอกผู้อื่นว่าไม่ผิด เช่น แค่มียืมชั่วคราวเดี๋ยวเอามาคืน เป็นต้น

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ขององค์การบริหารส่วนตำบลพระขาว อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต : ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของหน่วยงาน

ชื่อกระบวนการ : การพิจารณาออกใบอนุญาตก่อสร้าง

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

๑. การยื่นคำขออนุญาต

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต : การยื่นคำขออนุญาตไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ หรือเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน อาจมีการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นเพื่อความรวดเร็ว

๒. การตรวจสอบเอกสาร หลักฐานของคำขอ

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต : การตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาตไม่เป็นไปตามลำดับคำขอ อาจมีการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นเพื่อความรวดเร็ว

๓. การใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต : การใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นชอบเพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน อาจมีการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นเพื่อความสะดวกรวดเร็ว

๔. การออกใบอนุญาต

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการออกใบอนุญาตฯ อาจมีการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่น

๑. เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี (โอกาสเกิดสูงมาก)
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๔ ครั้งต่อปี (โอกาสเกิดได้สูง)
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๓ ครั้งต่อปี (โอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง)
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒ ครั้งต่อปี (โอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก)
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๐ ครั้งต่อปี (ไม่เกิดขึ้นเลย)

ระดับผลกระทบจากเหตุการณ์ (Impact)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต
๕	มีการเผยแพร่ข่าวทางลบผ่านช่องทาง สื่อมวลชน และสังคมออนไลน์ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษซึ่งมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม
๔	มีการเผยแพร่ข่าวทางลบผ่านช่องทางสื่อมวลชน และสังคมออนไลน์ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๓	หน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบเข้ามาตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	แทบไม่มี

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

การประเมินระดับความรุนแรงของความเสียหายการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	ประเด็นความเสียหาย ทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความ เสี่ยง
๑	การยื่นคำขอ อนุญาต	การยื่นคำขออนุญาตไม่ เป็นไปตามกรอบระยะเวลา ที่กำหนดไว้หรือเอกสาร หลักฐานไม่ครบถ้วน อาจมี การเรียกหรือรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นเพื่อความ รวดเร็ว	๓	๔	๑๒	สูง
๒	การตรวจสอบ เอกสาร หลักฐานของคำ ขอ	การตรวจสอบและเสนอ ความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ คำขออาจมีการเรียกหรือรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่น เพื่อความรวดเร็ว	๒	๓	๖	ปานกลาง
๓	การใช้ดุลยพินิจ ให้ความเห็น การพิจารณา อนุมัติ อนุญาต	การใช้ดุลยพินิจให้ความ เห็นชอบเพื่อประกอบการ พิจารณาอนุมัติ อนุญาต ไม่ เป็นมาตรฐานเดียวกัน อาจ มีการเรียกหรือรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นเพื่อความ สะดวกสบาย ความรวดเร็ว	๒	๓	๖	ปานกลาง
๔	การออก ใบอนุญาต	เพื่อความสะดวกสบายความ รวดเร็วในการออก ใบอนุญาตฯ อาจมีการเรียก หรือรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่น	๓	๔	๑๒	สูง

การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

กระบวนการ : การพิจารณาอภิใบอนุญาตก่อสร้าง

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
๑	การยื่นคำขออนุญาต	การยื่นคำขออนุญาตไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนอาจมีการเรียกหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นเพื่อความรวดเร็ว	สูง	๑. กำหนดขั้นตอนระยะเวลาในการยื่นคำขออนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกฯ ๒. กำหนดนโยบายไม่รับของขวัญ (No Gift Policy) ๓. มีช่องทางร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบของหน่วยงาน ๔. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงาน	๑. จัดทำคู่มือประชาชนโดยกำหนดขั้นตอน ระยะเวลาในการยื่นคำขออนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกฯ ๒. ผู้บริหารแสดงเจตนาชัดเจนโดยการประกาศนโยบายไม่รับของขวัญ (No Gift Policy) โดยมอบหมายให้พนักงานยึดถือปฏิบัติ ๓. มีช่องทางร้องเรียนการทุจริต และประพฤติมิชอบของหน่วยงานที่ผู้ขอรับบริการสามารถร้องเรียนผ่านช่องทางออนไลน์ ๔. ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	ตุลาคม ๒๕๖๘ – เมษายน ๒๕๖๙	กองช่าง

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการ ทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง การทุจริต	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
๒	การตรวจสอบ เอกสาร หลักฐานของ คำขอ	การตรวจสอบและเสนอ ความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่เป็นไป ตามลำดับคำขออาจมี การเรียกหรือรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่นเพื่อความรวดเร็ว	ปานกลาง	๑. กำหนดขั้นตอน ระยะเวลาในการยื่นคำ ขออนุมัติ อนุญาตตาม พระราชบัญญัติ การ อำนวยความสะดวกฯ ๒. กำหนดนโยบายไม่รับ ของขวัญ (No Gift Policy) ๓. มีช่องทางร้องเรียน ทุจริตและประพฤติมิ ชอบของหน่วยงาน	๑. จัดทำคู่มือประชาชนโดยกำหนด ขั้นตอน ระยะเวลาในการยื่นคำขอ อนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกฯ ๒. ผู้บริหารแสดงเจตนาารมณ์โดยการ ประกาศนโยบายไม่รับของขวัญ (No Gift Policy) โดยมอบหมายให้ พนักงานยึดถือปฏิบัติ ๓. มีช่องทางร้องเรียนการทุจริตและ ประพฤติมิชอบของหน่วยงานที่ผู้ ขอรับบริการสามารถร้องเรียนผ่าน ทางออนไลน์	ตุลาคม ๒๕๖๘ – เมษายน ๒๕๖๙	กองช่าง

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการ ทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยงการ ทุจริต	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
๓	การใช้ดุลย พินิจให้ ความเห็น การพิจารณา อนุมัติอนุญาต	การใช้ดุลยพินิจให้ความ เห็นชอบเพื่อ ประกอบการพิจารณา อนุมัติ อนุญาต ไม่เป็น มาตรฐานเดียวกัน อาจมี การเรียกหรือรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่นเพื่อความ สะดวกสบาย ความ รวดเร็ว	ปานกลาง	๑. กำหนดขั้นตอน ระยะเวลาในการยื่นคำ ขออนุมัติ อนุญาตตาม พระราชบัญญัติ การ อำนวยความสะดวกฯ ๒. กำหนดนโยบายไม่รับ ของขวัญ (No Gift Policy) ๓. มีช่องทางร้องเรียน ทุจริตและประพฤติมิ ชอบของหน่วยงาน	๑. จัดทำคู่มือประชาชนโดยกำหนด ขั้นตอน ระยะเวลาในการยื่นคำขอ อนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกฯ ๒. ผู้บริหารแสดงเจตนาารมณโดยการ ประกาศนโยบายไม่รับของขวัญ (No Gift Policy) โดยมอบหมายให้ พนักงานยึดถือปฏิบัติ ๓. มีช่องทางร้องเรียนการทุจริตและ ประพฤติมิชอบของหน่วยงานที่ผู้ ขอรับบริการสามารถร้องเรียนผ่าน ทางออนไลน์	ตุลาคม ๒๕๖๘ - เมษายน ๒๕๖๙	กองช่าง

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการ ทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยงการ ทุจริต	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
๔	การออก ใบอนุญาต	เพื่อความสะดวกรสบาย ความรวดเร็วในการออก ใบอนุญาตฯ อาจมีการ เรียกรับหรือรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น	สูง	๑. กำหนดขั้นตอน ระยะเวลาในการยื่นคำ ขออนุมัติ อนุญาตตาม พระราชบัญญัติ การ อำนวยความสะดวกฯ ๒. กำหนดนโยบายไม่รับ ของขวัญ (No Gift Policy) ๓. มีช่องทางร้องเรียน ทุจริตและประพฤติมิ ชอบของหน่วยงาน ๔. มีการตรวจสอบการ ปฏิบัติงาน	๑. จัดทำคู่มือประชาชนโดยกำหนด ขั้นตอน ระยะเวลาในการยื่นคำขอ อนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกฯ ๒. ผู้บริหารแสดงเจตนากรณีโดยการ ประกาศนโยบายไม่รับของขวัญ (No Gift Policy) โดยมอบหมายให้ พนักงานยึดถือปฏิบัติ ๓. มีช่องทางร้องเรียนการทุจริตและ ประพฤติมิชอบของหน่วยงานที่ผู้ ขอรับบริการสามารถร้องเรียนผ่าน ทางออนไลน์ ๔. ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	ตุลาคม ๒๕๖๘ – เมษายน ๒๕๖๙	กองช่าง